

بررسی استاندارد های سواد رایانه‌ای در آموزش مجازی مطالعه‌ی موردی: دانشکده‌ی مدیریت دانشگاه تهران

دکتر محسن کشاورز^۱، دکتر مهران فرج‌اللهی^۲، دکتر بهمن زندی^۳، دکتر محمد رضا سرمدی^۴

نویسنده‌ی مسوول: تهران، دانشگاه پیام نور، دانشکده‌ی علوم تربیتی و روان‌شناسی keshavarz_mohsen@yahoo.com

دریافت: ۹۴/۵/۱۱ پذیرش: ۹۴/۱۰/۲۶

چکیده

زمینه و هدف: هدف اصلی این مقاله بررسی سطح سواد رایانه‌ای دانشجویان آموزش از دور دوره‌های تحصیلات تکمیلی کارشناسی ارشد آموزش از دور دانشکده‌ی مدیریت دانشگاه تهران می‌باشد.

روش بررسی: این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر گردآوری داده‌ها، توصیفی-پیمایشی می‌باشد. تعداد ۱۷۱ نفر از دانشجویان به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار پژوهش در این تحقیق، پرسشنامه‌ی سواد رایانه‌ی بر مبنای استاندارد های مهارت‌های هفتگانه دوره‌ی ICDL بود. پایایی این ابزار ۰/۷۰، به دست آمد.

یافته‌ها: از میان مهارت‌های سواد رایانه‌ای، مهارت آشنایی با مفاهیم پایه فناوری اطلاعات؛ مهارت مدیریت سیستم عامل؛ مهارت کار با Word؛ مهارت کار با PowerPoint؛ مهارت کار با Access و مهارت کار با Excel در سطح نسبتاً مطلوب قرار داشت. مهارت کار با اینترنت در سطح مطلوب بود. همچنین نمره‌ی کل مهارت‌های سواد رایانه‌ای، در سطح نسبتاً مطلوب قرار داشت.

نتیجه‌گیری: یکی از مهم‌ترین مهارت‌ها فنی در نظام‌های آموزش از دور مهارت سواد رایانه‌ای محسوب می‌شود. داشتن این مهارت‌ها به فراگیر درکسب اطلاعات و دانش کمک می‌نماید. بنابراین، برنامه‌ریزی به منظور آموزش مهارت‌های سواد رایانه‌ای در دانشگاه‌های علوم پزشکی و غیر پزشکی ضروری می‌باشد.

واژگان کلیدی: سواد رایانه‌ای، دانشجویان، آموزش مجازی

مقدمه

را حذف می‌کند تا آن‌ها بتوانند بر اساس نیازهای خاص خود و محیط‌های متفاوت یادگیری در آموزش یا کارآموزی موفق باشند (۱). با آموزش از دور فرهنگ یادگیری از سنت گوش دادن منفعل دانشجویان در کلاس درس به فرهنگ

آموزش از دور می‌تواند به عنوان یک شکل متفاوت آموزش که بیشتر ارتباطات بین معلمان و فراگیران از طریق تکنولوژی ارتباطات متاثر است، تعریف شود. آموزش از دور فرصت‌هایی را فراهم می‌آورد و موانع غیر ضروری برای دانش‌آموزان

۱- دکترای تخصصی برنامه‌ریزی آموزش از دور، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

۲- دکترای تخصصی علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

۳- دکترای تخصصی زبان‌شناسی همگانی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

۴- دکترای تخصصی فلسفه تعلیم و تربیت، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

مناسب برای یک ترتیب گسترده از وظایفشان در مطالعاتشان شناسایی نمایند. آن‌ها باید قادر باشند تا چگونگی کاربرد رایانه‌ها در حل مشکلات مرتبط با منابع آنلاین را بدانند. برای دانشجویان آموزش از دور، رایانه می‌تواند نه فقط برای آموزش شغل بلکه به عنوان یک وسیله برای توسعه مهارت های حل مساله و وسیله‌ای برای توسعه‌ی استقلال و دستیابی به دانش و اطلاعات باشد. سواد رایانه‌ای به‌عنوان توانایی کاربرد رایانه‌ها برای اجرای یک تنوع از وظایف، یک اصل اساسی برای فرایند های یادگیری محسوب می‌شود. در عصر یادگیری الکترونیکی برای بازیابی اطلاعات از اینترنت و منابع الکترونیکی و افزایش توانایی یادگیری مستقل و مداوم ضرورت دارد که دانشجویان با مهارت استفاده از رایانه آشنایی داشته باشند (۸). سواد رایانه‌ای، توانایی مهارت‌های شخص برای استفاده از رایانه و فناوری اطلاعات است. این مهارت‌های هفتگانه، با عنوان دوره International Computer Driving License (ICDL) به معنای دوره بین المللی

کاربری رایانه عبارتند از:

آشنایی با مفاهیم پایه فناوری اطلاعات

مدیریت سیستم عامل (Windows)

واژه پرداز (Word)

ارایه‌ی مطلب (Power Point)

صفحات گسترده (Excel)

پایگاه داده‌ها (Access)

اینترنت

کسب این مهارت‌ها در دانشگاه، باعث افزایش بهبود توانایی یادگیری مستقل دانشجویان و یادگیری مداوم می‌شود (۹). با توجه به این اهمیت، تسلط به سواد رایانه‌ای، به معنای واقعی - آن می‌تواند بستر لازم را برای توانمندسازی دانشجویان در برنامه‌ریزی بهتر برای مدیریت فرآیند یادگیری و پژوهش، دسترسی به اطلاعات مناسب برای هر مرحله از کار و در نهایت، تولید دانش جدید به وجود آورد. از این رو، برای

خواندن فعال و کدگذاری و کد برداری در هر زمان و هر مکان انتقال پیدا کرده است و حاکی از اثربخشی آموزش از دور می‌باشد (۲). امروزه در سراسر دنیا سواد رایانه‌ای اولین مرحله برای دانشجو می‌باشد که قصد دارد کاری را با رایانه انجام دهد. در همه‌ی فعالیت های دانشگاهی به سختی می‌توان کار هایی دید که دانش رایانه مهم نباشد. امروزه سواد رایانه‌ای توجه میلیون ها دانشجو در سیستم آموزش از دور را جلب کرده است، این امر به خاطر این است که همه دانشجویان در سیستم مجازی اکنون به دانش کامپیوتر برای انجام فعالیت‌های درسی و علمی نیاز دارند (۳). امروزه آماده کردن دانشجویان برای جامعه‌ی اطلاعاتی به عنوان یک نقش اساسی از آموزش محسوب می‌شود. برای بسیاری از محققان یادگیری می‌تواند توسعه داده شود و دانشجویان را به‌طور اثربخش برای زمینه های کاری از طریق تلفیق تکنولوژی‌ها و فرایندهای یادگیری آماده کرد (۴). اطلاعات از طریق کاربرد تکنولوژی افزایش پیدا کرده است و کاربرد اثربخش تکنولوژی با اطلاعات و تکنولوژی اطلاعات مرتبط است. دستیابی به اطلاعات به‌طور مستقیم با کاربرد تکنولوژی ارتباطات و سواد کامپیوتری مرتبط است (۵). روچستر بیان می‌کند که شخص اگر اطلاعاتی درباره‌ی رایانه داشته باشد و بداند که چگونه کار می‌کند و قادر باشد که از آن استفاده نماید به عنوان یک با سواد رایانه‌ای در نظر گرفته می‌شود (۶).

تعاریف مختلف از سواد رایانه‌ای وجود دارد. والش سواد رایانه‌ای را شامل روشن کردن رایانه، دانستن منطق فعالیت رایانه، اجزا آن و کاربرد اثربخش برنامه‌های رایانه برای دستیابی به اطلاعات می‌داند. اگر چه سواد رایانه‌ای به عنوان یک حیطه‌ی منحصر به فرد محسوب می‌شود، اما به زیر مجموعه‌هایی همچون سواد مبانی رایانه و سواد برنامه نویسی تقسیم می‌شود (۷). دانشجویان آموزش از دور که با سواد رایانه‌ای محسوب می‌شوند، باید قادر باشند تا منابع رایانه‌ای

اطلاعات؛ ۷ سوال مربوط به مهارت مدیریت سیستم عامل؛ ۹ سوال مربوط به مهارت کار با Word؛ ۱۰ سوال مربوط به مهارت کار با اینترنت؛ ۸ سوال مربوط به مهارت کار با Excel؛ ۱۰ سوال مربوط به مهارت کار با Access و ۱۰ سوال مربوط به مهارت کار با PowerPoint می باشد. با استفاده از آلفای کرونباخ، ضریب پایایی پرسشنامه ۰/۷۰، به دست آمد. روایی این پرسشنامه با استفاده از روایی صوری با نظر متخصصان به دست آمد. با کسب مجوز از مرکز آموزش‌های الکترونیکی دانشگاه تهران، لینک پرسشنامه آنلاین در سایت اصلی مرکز آموزش‌های الکترونیکی دانشگاه تهران قرار داده شد و دانشجویان آموزش از دور نسبت به ارسال پرسشنامه اقدام و داده‌ها گردآوری شد. برای رعایت اخلاق پژوهش به واحد‌های مورد پژوهش در مورد محرمانه بودن اطلاعات اطمینان داده شده است. جهت توصیف نمونه از شاخص‌های آمار توصیفی (فراوانی، میانگین، انحراف معیار، درصد) و آمار استنباطی (t استودنت تک گروهی) استفاده شده است. در ادامه، برای بررسی وضعیت موجود مهارت‌های هفتگانه سواد رایانه‌ای بر اساس استاندارد مورد نظر نتایج به دست آمده حاصل از میانگین ۱ تا ۲/۳۳ در وضعیت نامطلوب؛ ۲/۳۴ تا ۳/۶۷ در سطح نسبتاً مطلوب و ۳/۶۷ تا ۵ را در وضعیت مطلوب قرار می‌گیرند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۸ انجام شد.

یافته‌ها

۹۸ نفر (۵۷ درصد) دانشجویان مرد و ۷۳ نفر (۴۳ درصد) زن بودند. وضعیت موجود سواد رایانه‌ای و هر یک از مولفه‌های آن در میان دانشجویان آموزش از دور دانشکده‌ی مدیریت دانشگاه تهران در جدول شماره ۱ درج گردیده است. تفسیر مربوط به هر یک از آن‌ها در ذیل جدول ۱ ارائه شده است.

اینکه دانشجویان در جامعه متحول جهانی امروز بتوانند با موفقیت عمل کنند، نیازمند درک چگونگی یافتن و به کارگیری کارآمد اطلاعات هستند (۱۰). در راستای مطالب ارائه شده، ضروری است تا در عصر دیجیتال، استانداردهای سوادهای جدید همچون سواد رایانه‌ای مورد بررسی و پژوهش قرار گیرد تا موسسات آموزش از دور در جهت ارتقای این نوع استانداردها برنامه ریزی‌های لازم را داشته باشند. بنابر این هدف این تحقیق بررسی استانداردهای سواد رایانه‌ای دانشجویان آموزش از دور در دانشکده‌ی مدیریت دانشگاه تهران بود.

روش بررسی

این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر گردآوری داده‌ها، توصیفی-پیمایشی است. جامعه‌ی آماری این پژوهش شامل کلیه‌ی دانشجویانی است که در نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳، در دانشکده‌ی مدیریت دانشگاه تهران از طریق آموزش از دور، شاغل به تحصیل بودند. برای انتخاب تعداد نمونه‌ی آماری از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای متناسب استفاده شده است. برای تعیین حجم نمونه مورد نظر با توجه به اینکه تعداد ۳۹۷ نفر جامعه‌ی آماری را تشکیل می‌دادند، از فرمول کوکران استفاده گردیده است و تعداد ۱۷۱ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. برای سنجش میزان سواد رایانه‌ای، از پرسشنامه‌ی محقق ساخته سواد رایانه‌ای استفاده شد. سوالات پرسشنامه که بر مبنای مهارت‌های هفتگانه کامپیوتر (ICDL) طراحی شده بود در قالب ۵۹ گویه به بررسی مولفه‌های سواد رایانه‌ای پرداخته است. دارای یک مقیاس پنج درجه‌ای خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم می‌باشد. در این مقیاس پنج طبقه‌ای لیکرت، عدد یک مین کمترین امتیاز و عدد پنج نشان دهنده بیشترین امتیاز می‌باشد. پرسشنامه‌ی مورد نظر در قالب ۵۹ گویه در زیر ۷ مهارت، حاوی ۵ سوال مربوط به مهارت مفاهیم پایه فناوری

جدول ۱: بررسی وضعیت مولفه‌های سواد رایانه‌ای دانشجویان آموزش از دور دانشکده مدیریت دانشگاه تهران

مؤلفه	میانگین و انحراف معیار	آزمون T	سطح معنی داری	وضعیت مطلوبیت
مفاهیم پایه فناوری اطلاعات	۲/۵۸ ± ۳/۰۹	-۵/۲۹	۰/۰۱۳	نسبتاً مطلوب
Windows	۳/۰۹ ± ۲/۴۳	۲/۲۹	۰/۰۱۷	نسبتاً مطلوب
Microsoft Word	۳/۰۸ ± ۱/۷۸	۲/۴۸	۰/۰۲۴	نسبتاً مطلوب
مبانی اینترنت	۳/۹۶ ± ۱/۸۶	۸/۹۶	۰/۰۱۲	مطلوب
Excel	۳/۵۹ ± ۱/۴۰	۱۲/۱۹۷	۰/۰۳۴	نسبتاً مطلوب
Access	۳/۰۴ ± ۱/۱۷	۸/۹۶	۰/۰۳۲	نسبتاً مطلوب
Power Point	۳/۱۳ ± ۱/۵۰	۸/۹۶	۰/۰۲۲	نسبتاً مطلوب
سواد رایانه‌ای	۳/۲۱ ± ۸/۰۷	۳/۴۱	۰/۰۰۱	نسبتاً مطلوب

وضعیت مهارت Excel در میان دانشجویان آموزش از دور دانشکده‌ی مدیریت دانشگاه تهران در سطح نسبتاً مطلوبی قرار دارد.

همچنین یافته‌های به دست آمده نشان می‌دهد میانگین مهارت Access برابر با $۳/۰۴ \pm ۱/۱۷$ بوده است ($p < ۰/۰۵$) و مهارت Access دانشجویان در سطح نسبتاً مطلوب قرار دارد.

همچنین یافته‌های به دست آمده نشان می‌دهد که میانگین مهارت Power point برابر با $۳/۱۳ \pm ۱/۵۰$ بوده است ($p < ۰/۰۵$) و مهارت Power point دانشجویان در سطح نسبتاً مطلوب قرار دارد.

همچنین یافته‌های به دست آمده نشان می‌دهد میانگین کل سواد رایانه‌ای برابر با $۳/۲۱ \pm ۱/۱۷$ بوده است ($P < ۰/۰۵$) و مهارت‌های سواد رایانه‌ای دانشجویان در سطح نسبتاً مطلوب قرار دارد.

بحث

امروزه تسلط دانشجویان به سواد و مهارت‌های رایانه‌ای از ضروریات هر دانشگاهی به ویژه نظام‌های آموزش از دور محسوب می‌شود و یکی از عوامل توسعه به شمار می‌رود. داشتن مهارت و سواد فن آوری اطلاعات و ارتباطات منجر به

یافته‌های به دست آمده نشان داد که میانگین مولفه‌ی مفاهیم پایه فناوری اطلاعات $۲/۵۸ \pm ۳/۰۹$ بوده است ($p < ۰/۰۵$)، بنابراین وضعیت مهارت مفاهیم پایه فناوری اطلاعات دانشجویان آموزش از دور دانشکده‌ی مدیریت در وضعیت نسبتاً مطلوبی قرار داشت.

یافته‌های به دست آمده در خصوص مدیریت سیستم عامل نیز حاکی از آن بود که میانگین این مولفه $۳/۰۹ \pm ۲/۴۳$ بوده است ($p < ۰/۰۵$)، بنابراین می‌توان گفت که وضعیت مهارت مدیریت سیستم عامل در میان دانشجویان آموزش از دور دانشکده‌ی مدیریت در سطح نسبتاً مطلوب قرار داشت.

یافته‌های به دست آمده در خصوص مهارت Word نیز نشان می‌دهد که میانگین این مولفه $۳/۰۸ \pm ۱/۷۸$ بود ($p < ۰/۰۵$)، بنابراین وضعیت مهارت Word دانشجویان آموزش از دور دانشکده‌ی مدیریت در سطح نسبتاً مطلوب قرار دارد.

همچنین یافته‌ها نشان می‌دهد که میانگین مولفه مبانی اینترنت $۳/۹۶ \pm ۱/۸۶$ بوده است ($p < ۰/۰۵$)، بنابراین وضعیت مهارت مبانی اینترنت دانشجویان آموزش از دور دانشکده مدیریت دانشگاه تهران در سطح مطلوبی قرار دارد. وضعیت مولفه مهارت Excel نیز حاکی از آنست که میانگین این مولفه $۳/۵۹ \pm ۱/۴۰$ بوده است ($p < ۰/۰۵$)، بنابراین می‌توان گفت که

پژوهشگران دانشگاه‌ها در حال رشد است زیرا که موجب صرفه جویی در تلاش‌ها و زمان پژوهشگران شده است (۱۲). لطف نژاد و همکاران در تحقیقی با عنوان سواد رایانه‌ای و اطلاعاتی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه نشان دادند که بیشتر دانشجویان تحت پژوهش پیش از این هیچ گونه دوره‌ی آموزشی مربوط به رایانه را ندیده بودند، بنابراین دوره‌های آموزشی رسمی می‌تواند سریع‌تر دانشجویان را برای انجام کارهای آموزشی و پژوهشی با استفاده از سیستم‌های نوین رایانه‌ای توانمند سازد. در این تحقیق نتایج نشان داد که بیشتر دانشجویان در منزل به کامپیوتر دسترسی دارند ولی پیش از این، هیچ‌گونه دوره‌ی آموزشی مربوط به رایانه را نگذرانده بودند، بیشتر دانشجویان همچنین توانایی ارسال و دریافت نامه و پیوست کردن فایل را داشتند، همچنین آموزش آشنایی با بانک‌های اطلاعاتی پزشکی از منابعی هستند که می‌تواند به دانشجویان برای دسترسی سریع‌تر به مقالات مورد نیاز کمک کند (۱۳).

هیسونگ در طی پژوهشی با عنوان عوامل مؤثر بر پذیرش فناوری اطلاعات توسط آموزشگران نشان داد که نگرش آموزشگران نسبت به فناوری اطلاعات رابطه معنی داری با استفاده از آن دارد (۱۴). نتایج مطالعه‌ی زارعی زوارکی نشان داد که میان میزان استفاده از رایانه و اینترنت توسط اساتید دانشگاه و بازده یادگیری دانشجویان رابطه‌ی مثبت و معنی داری وجود دارد. دانشجویانی که با اساتید استفاده کننده از ارتباطات شبکه‌ای در ارتباط هستند، نسبت به دیگر دانشجویان (که با اساتید غیر مرتبط هستند)، اطلاعات بیشتری در مورد نرم افزارهای Word، PowerPoint، Excel و اینترنت داشته و از آن‌ها نیز استفاده می‌کنند (۱۵). شریفی، در پژوهش خود به این نتیجه رسید که میان ویژگی‌های فردی، تحصیلی، سابقه‌ی تدریس و میزان استفاده از فناوری اطلاعات رابطه‌ی معناداری وجود دارد ولی میان رتبه‌ی دانشگاهی با میزان استفاده از فناوری اطلاعات در زمینه‌های دانشگاهی رابطه‌ی

افزایش و تقویت اعتماد به نفس دانشجویان در جوامع دیجیتال می‌گردد. در عصر کنونی انجام وظایف دانشگاهی وابسته به رایانه است، بنابراین ارتقای این توانمندی منجر به انجام بهتر کارها و وظایف توسط دانشجویان و متعاقباً افزایش کارایی و بهره‌وری دانشگاه‌ها می‌گردد. همچنین می‌تواند منجر به افزایش ارزش فرد در محیط کاری خود شود زیرا وابستگی وی به همکاران را کاهش داده و موجب افزایش انگیزه و احساس موفقیت کاری و کاهش هزینه‌های مرتبط با ارائه‌ی خدمات از سوی واحدهای فنی دانشگاه می‌گردد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که میزان سواد رایانه‌ای دانشجویان آموزش از دور دانشکده مدیریت دانشگاه تهران در وضعیت نسبتاً مطلوبی قرار دارد. در ارتباط با پژوهش حاضر تحقیقاتی در سطح داخلی و خارج از کشور انجام شده که در اکثر تحقیقات با نتایج تحقیق همسویی دارند.

تحقیقی توسط والاس و کلاریانا تحت عنوان تعیین میزان مهارت‌های سواد کامپیوتری دانشجویان و نیاز به آموزش مفاهیم و تکنولوژی انجام شد. در این تحقیق مهارت و دانش کامپیوتری دانشجویان تازه وارد توسط آزمون‌های تحت شبکه مورد بررسی قرار گرفت. نتیجه نشان داد که میانگین نمرات دانشجویان به طور معناداری پایین‌تر از نمره‌ی حد تسلط بود (۱۱). بر اساس نتایج تحقیق پارک مشخص شد که دانشجویان دانش و مهارت‌های کامپیوتری لازم را دارا نبودند. برادشو در پژوهشی با عنوان چگونگی استفاده از اینترنت برای تحقیقات اصلی و فرعی از ۳۷۷ پژوهشگر درباره علت استفاده آنان از اینترنت نظرخواهی کرد. یافته‌های پژوهش نشان داد که درصد کمی از پژوهشگران برای جمع‌آوری پیشینه اطلاعات پژوهشی از شبکه‌ی اینترنت استفاده می‌کنند. هرچند آنها در نظر داشتند که در سال‌های آتی از اینترنت برای تحقیقات اصلی خود بیش‌تر استفاده کنند. در این تحقیق همچنین نشان داده شد که استفاده از اینترنت در میان

با ارتقای مهارت‌های سواد رایانه‌ای دانشجویان در دانشگاه؛ در دسترس قرار دادن نشریات و بروشورهایی مرتبط با مهارت‌های سواد رایانه‌ای برای دانشجویان؛ انجام پژوهش‌هایی در ارتباط با ارزیابی میزان سواد رایانه‌ای دانشجویان؛ گذراندن دوره‌های آموزش فناوری اطلاعات در بدو ورود دانشجویان به دانشگاه؛ طراحی دور آموزشی برای آموزش مبانی اصول و استانداردهای سواد رایانه‌ای از جمله پیشنهادات این تحقیق جهت بالابردن سواد رایانه‌ای دانشجویان محسوب می‌شود.

نتیجه گیری

یکی از مهم ترین مهارت‌ها فنی در نظام های آموزش از دور مهارت سواد رایانه‌ای محسوب می‌شود. داشتن این مهارت‌ها به فراگیر درکسب اطلاعات و دانش کمک می‌نماید. بنابراین، برنامه‌ریزی به منظور آموزش مهارت‌های سواد رایانه‌ای در دانشگاه‌های علوم پزشکی و غیر پزشکی ضروری می‌باشد.

تقدیر و تشکر

این تحقیق مستخرج از رساله‌ی دکتری برنامه‌ریزی آموزشی مصوب ۱۳۹۳/۱۰/۱۵ شورای تخصصی رشته‌ی برنامه‌ریزی آموزش از دور مرکز تحصیلات تکمیلی دانشگاه پیام نور بوده است. تیم تحقیقاتی‌بر خود لازم می‌داند تا از مرکز آموزش‌های الکترونیکی دانشگاه تهران که در طول مدت این تحقیق با ارایه‌ی اطلاعات درست یاری نمودند، کمال تشکر و قدردانی را داشته باشد.

معناداری وجود ندارد(۱۶). عالیشان و همکاران در پژوهشی با عنوان بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان پزشکی شاغل به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی بندر عباس به این نتایج دست یافتند که میانگین نمره‌ی آشنایی با اینترنت و میزان استفاده از این عنصر در سطحی بالاتر از حد متوسط است ولی به طور کلی سواد اطلاعاتی دانشجویان پایتتر از حد متوسط قرار دارد(۱۷). از جمله یکی از عواملی که می‌تواند دلیل بر تسلط دانشجویان در زمینه‌ی مفاهیم پایه فناوری، Word و اینترنت باشد، احساس نیاز مداوم دانشجویان در کاربرد این زمینه‌ها در زندگی روزمره آنهاست. افزایش سطح سواد رایانه‌ای در افزایش مهارت‌های یادگیری مستقل و یادگیری مادام العمر نقش اساسی دارد و از آنجا که فرد باید برای کسب موفقیت در یادگیری الکترونیکی فرایند یادگیری خود را کنترل کند و در این فرایند فعال و خود راهبر باشد. می‌بایست از مهارت‌های سواد رایانه‌ای بهره‌برد. از محدودیت‌های این تحقیق می‌توان به تعداد بالای سوالات پرسشنامه (۵۹ سوال) که کار گردآوری داده‌ها را با مشکلاتی زیادی همراه نموده بود، اشاره کرد. به واحد‌های مورد پژوهش در مورد محرمانه بودن اطلاعات اطمینان داده شده است.

به طور کلی با توجه به یافته‌های این پژوهش و چشم انداز دانشگاه مجازی مبنی بر استفاده از آموزش عالی برای همه، در همه جا و همه وقت، ضروری است که سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان دانشگاه به ویژه دانشگاه‌های باز و آموزش از دور توجه ویژه‌ای به ارتقا و بهبود مهارت‌های سواد رایانه‌ای دانشجویان داشته باشند. برگزاری دوره‌های عملی در ارتباط

References

1. Pena- Bandalaria M D. Impact of ICTs on open and distance learning in a developing country setting: the Philippine experience. *Inter Rev Rese Open Dist Lear.* 2013; 8(1):45.
2. Butzin S. M. Using instructional technology in transformed learning environments: An evaluation of project child. *J Rese Educa Compu Educ.* 2012;

- 33 (4): 367-84.
3. Hopson M, Simms R, Knezek G. Using a technology-enriched environment to improve higher-order thinking skills. *J Rese Techno Educa.* 2012; 34(2): 109-119.
  4. Reiser R A. A history of instructional design and technology: Part 1: A history of instructional media. *Educa Techno Rese Deve.*2011; 49(1): 53-64.
  5. Luu K, Freeman J G. An analysis of the relationship between information and communication technology (ICT) and scientific literacy in Canada and Australia. *Comput Educa.*2011; 56(4): 1072-82.
  6. Atkins N. E, Vasu E. Measuring knowledge of technology usage and stages of concern about computing: A study of middle school teachers. *J Techno Teach Educ.*2008; 8(4):279-302.
  7. Johnson E. M. The role of computer-supported discussion for language teacher education: What do the students say? *CALICO J.*2013; 20(1): 59-79.
  8. Lam Y. Technophobia vs. technophobia: A preliminary look at why second-language teachers do or do not use technology in their classrooms. *Canadian Mod Langu Rev.*2013; 56(3): 389-20.
  9. ECDL .Computer Skills for Life .2001. Retrieved May 7, 2015 from www.ecdl.com
  10. Oh E, French R. Pre service teachers' perceptions of an introductory instructional technology course. *CALICO J.*2007; 24(2): 253-67.
  11. Wallace P, Clariana R. Perception versus reality-determining business students' computer literacy skills and need for instruction in information concepts and technology. *J Inform Techno Educ.*2010; 4(1): 141-51.
  12. Park C N, Son J B. Implementing computer-assisted language learning in the EFL classroom: Teachers' perceptions and perspectives. *Inter J Peda Lear.*2009; 5(2):80-101.
  13. Lotfinejad A, Habibi S, Ghaderipakdel F. Medical students are computer literate and informative article entitled, Urmia University of Medical Sciences. *J Heal Info Manag.* 2014; 4(1):33-41.
  14. Heysung P. Factors that affect information technology adoption by teachers [Internet]. 2004 [cited 2014 Oct 17]. Available From: <http://Digitalcommons.Unl.Edu/Dissertations/AAI312696>.
  15. Zareeizavaraki E. Association of use of network communications with background characteristics of faculty teachers: Indian experience. In: Rossett A, editor. Proceedings of World Conference on E-Learning in Corporate, Government, Healthcare, and Higher Education; 2003; Arizona, USA. Chesapeake, VA: AACE; 2003:5336-44
  16. Sharifi S. Examine the relationship between demographic characteristics, education, employment, The faculty Use information technology at the Allameh Tabatabaei University [Dissertation]. Tehran: Allameh Tabatabaei University; 2012.
  17. Alyshan Carmy N, BakhtiariZadeh A, Khajeh

E, Safa O. Information Literacy of Medical Students Studying in Year in Medical School

Bandar Abbas. *J Electr Iranian Rese Inst Scien Infom Docu.* 2010; 7(1):26-36.

Archive of SID

The Review of Computer Literacy Standards in Virtual Education

Keshavarz M¹, Farajollahi M¹, Zandi B², Sarmadi M R¹

¹Dept. of Educational Sciences, Educational Sciences & Psychology Faculty, Payam-e-Noor University, Tehran, Iran

²Dept. of Linguistics, Faculty of Literature & Humanities, Payam-e-Noor University, Tehran, Iran

Corresponding Author: Keshavarz M, Dept. of Educational Sciences, Educational Sciences & Psychology Faculty, Payam-e-Noor University, Tehran, Iran

Email: keshavarz_mohsen@yahoo.com

Received: 2 Aug 2015   **Accepted:** 16 Jan 2016

Background and objective: The main purpose of this article was a review of students' computer literacy level who were studying through distance education at University of Tehran, Faculty of Management.

Materials and Methods: This study was a descriptive-survey research in which 171 students were selected. Research instrument was a questionnaire of computer literacy based on standards of ICDL. The reliability index for the total test was 0.70.

Result: Components of Information Technology; Windows; Word; PowerPoint; Excel and Access were relatively at a desirable level. Component of Internet was the only one at a desirable level. Also, general computer literacy skills were relatively at a desirable level.

Conclusion: One of the most important technical skills in the system of distance education is computer literacy skill. Having this skill will contribute to access information and knowledge. Therefore, planning to teach computer literacy skills is essential in medical and non-medical sciences universities.

Keywords: *Computer literacy, Students, Distance education*